

MAJSTER NOŽIAR

Ladislav Lasky Šanta (1971) sa po skúsenostiach v rôznych technických odboroch začal v roku 1993 venovať výrobe replík historických zbraní pre šermiarsku skupinu Corvus Arma, ktorej bol aktívnym a tiež zakladajúcim členom. Pri výrobe replík sa logicky prepracoval aj k nožom, k čomu ho viedla jeho druhá veľká láska k prírode a trampingu. Napokon v tomto prostredí dostal i prezývku Lasky, ktorá sa natoľko vžila (často si ju mýlia s jeho priezviskom), že ju používa ako remeselnú značku. Začiatkom r. 1994 sa presťahoval do Banskej Bystrice, kde sa začal svojej záľube venovať profesionálne. Firma LASKY je pravdepodobne jediná profesionálna nožiarska dielňa na Slovensku.

Začiatky boli ťažké a ani teraz po šiestich rokoch to v tejto profesii na Slovensku nie je ľahké. V lete 1997 s ním začal pracovať Štefan Pollák, ktorý mal síce s touto prácou malé skúsenosti, ale zato mu nechýbalo obrovské nadšenie a tak je už v súčasnosti skúseným remeselníkom. V lete 1999 sa k dvojici pridal dovtedy amatérsky nožiari Róbert Móc, odborník na orientálne chladné zbrane, ktorý obohatil ich prácu o nové rytecké a zlatnícke technológie. Mimochodom, ako jediný z trojice je vyučený v príbuznom umelecko-remeselnom odbore - je pasiar. Takže v súčasnosti značka LASKY zastrešuje zohratý tím troch remeselníkov.

V r. 1997 sa začali zaoberať výrobou damaskovej ocele a v tejto zložitej a náročnej technológii dosiahli vynikajúce výsledky. Výroba damaskovej ocele je starobylá technológia, ktorá začiatkom 20. storočia takmer zanikla a dnes prežíva v nožiarske čiastočné oživenie, keďže má vynikajúce mechanické vlastnosti a pri

správnom spracovaní dosiahne zaujímavý a veľmi variabilný vzhľad. Ide vlastne o ocel kováčsky zvarení (skutú) z mnohých vrstiev ocele rôznej kvality. Tvrdé vrstvy zaručujú dobrú tvrdosť a reznosť, mäkké zase vysokú húževnatosť. Niekoľkonásobné prekovávanie a prekladanie ocele zaručuje damaskovej oceli vyššiu kvalitu vnútornej štruktúry. Damaskové čepele vyrába-

Lovecký nôž s čepeľou z damaskovej ocele, 400 vrstiev s kosoštvorcovým vzorom, mosadzné kovania, rukoväť z brazílskeho dreva.

ne vo firme Lasky majú zvyčajne 80-700 vrstiev.

V r. 1997 sa zúčastnili na prvej odbornej nožiarskej výstave v Příbrami, kde mimoriadne zaujali odbornú verejnosť. Od r. 1998 sa pravidelne zúčastňujú na odborných nožiarskych výstavách v okolitých krajinách, kde získali niekoľko ocenení: „Ostří“ 1998 na výstave Praha -

Knife - Messer (1. miesto) o najkvalitnejšiu čepeľ, Nôž roka 1998 v kategórii poľovnícky nôž (1. miesto) na výstave Nože Příbram 1998, 1. miesto v anketе návštevníkov o najlepšiu expozíciu „Východočeské chladné zbrane - Pardubice 1998“, 3. miesto v súťaži „Brusič roka“ na výstave Praha - Knife - Messer 1998. „Ostří“ 1999 (1. miesto) Praha - Knife - Messer 1999 o najkvalitnejšie naostrenú čepeľ, Slovenský poľovnícky nôž (1. miesto) Hubertove dni vo Sv. Antone, čestné uznanie za výrobu damaskovej ocele na medzinárodnom stretnutí kováčov - Hefaiston (Helfstýn 1999) atď.

- Možno si kladiete otázku: Aký význam majú v dnešnej dobe masovej výroby ručne vyrábané nože? - hovorí Ladislav Šanta. - Aj u nás sa už popri lacných nožoch najmä španielskeho, brazílskeho a východoázijskeho pôvodu začínajú objavovať v niektorých kvalitnejších predajniach aj nože s lepšími úžitkovými vlastnosťami (Puma, Winchester, Herbertz, ako aj škandinávské výrobky a v malej miere aj kvalitné nože -

Cold Steel, Boker, SOG, Spyderco, Gerber, Benchmade). Lenže napriek pokročilej technológii strojnej výroby majú ručne vyrábané nože od renomovaných nožiariov lepšiu kvalitu spracovania, pretože pri zákazkovej výrobe sa každému jednotlivému kusu venuje maximálna pozornosť. Každý nôž je vlastne originálom. Pri zákazkovom noži možno vziať do úvahy akékoľvek individuálne požiadavky zákazníka v oblasti technológie či dizajnu a to robí dobrý remeselné vyrobený nôž oveľa hodnotnejším než akýkoľvek sériový kus. Žiaľ, ďalšou výhodou, na ktorú však nie sme hrdí je fakt, že v slovenských podmienkach cena takéhoto noža ani zďaleka nedosahuje cenu porovnateľných výrobkov vo svete, a to ani po použití rovnakého východzieho materiálu kupovaného za svetové ceny.

V súčasnosti sa zaoberáme najmä zákazkovou výrobou poľovníckych, tábornických, bojových, vrhacích a reprezentatívnych nožov. V menšej miere vyrábame prakticky všetky druhy chladných zbraní - tesáky, šable, kordy, meče, bojové sekery či už pre praktické použitie, zberateľov alebo skupiny historického šermu. Veľkú časť našej klientely tvoria poľovníci, lebo pri výkone poľovného práva potrebujú kvalitný, spoľahlivý nôž, ktorý dobre sedí v ruke. V tomto smere dokážeme vyjsť v ústrety ich požiadavkám na kvalitu a dizajn ich pracovného nástroja. Takmer rovnako často však vyrábame reprezentatívne nože a tesáky väčšinou s damaskovou čepeľou zdobené poľovnými motívmi ako darčeky poľovníkom pri jubileách alebo iných príležitostiach. Naše nože vysokej kvality a umeleckej hodnoty si našli cestu do rôznych kútov sveta.

Nôž Slniečko - Poľovnícky nôž roka 1999 vo Svätom Antone. Sťahovací nôž novoamerického štýlu, 400 vrstiev damaskovej ocele so vzorom vychádzajúceho slnka. Rúčka z brazílskeho dreva - lpe vermelho. Mosadzné kovania, zdobené motívom ranných kvetov s rosou a na druhej strane rozvitými kvetmi. Jeden plný a jeden dutý mosadzný nit. Atypický brúsny žliabok. Kožená pošva s motívom vychádzajúceho slnka - ručná práca. Na rúčke tradičná anglická polítúra.